

Der er ingen public service-begrundelse for at have orkestrene. Det er en nebengesjæft. De kunne lige så godt drive et skibsværft.

HENRIK SØNDERGAARD, medieforsker, kommer DRs bestyrelse til undsætning. I Politiken.

Ego sum qui sum

Gero von Randow, forfatter, ser ligheder mellem Gud og nettet. I Die Zeit:

Med internettet har menneskeheden opfundet noget, som de før kun drømte religiøst om: Et noget, der ser alt og intet glemmer. En 'kugle, hvis centrum er overalt, og hvis omfang er intetsteds', som det hed sig i Middelalderen: Gud. Den totale overvåger.

KLIP

40 års forsømmelser med musikken

Orkestre. Orkesterudvikling er muligt, selvom vi er tæt på at afvikle en stor del af den symfoniske musik og jazzen.

KOMMENTAR

Orkesterlandet står i våde! Men der er håb efter 40 års stagnation og tilbagegang. Den nye skolereform rummer store muligheder for at få musikken ind i skolen igen gennem oprettelse af større skoleorkestre på landets folkeskoler. Heldagsskolen herhjemme kan få kor- og orkestermusikken integreret som en naturlig og værdifuld del af skoledagen. Orkestermusikken på skolerne medfører en udvikling og almindelse som et samfund er bygget på. Vi er i besiddelse af en effektiv og økonomisk metode samt en stor gruppe veluddannede musikere og musikpædagoger, som i dag ikke beskæftiges inden for området. Så hvorfor vente?

I mine første 20 skole- og musikskoleår var jeg stolt over de mange, som valgte musikervejen. Blandt musikskoleledere duellerede vi om flest af slagsen. Men i 70'erne gjorde vi en stor fejl: Vi stemte for at flytte milliontilskud fra folkeskolens §3 stk. 3 til musikskolerne. Først for sent indså jeg, at mulighederne for skoleteater og frivillig musik blev væsentligt forringede. Det var også en fejl, at jeg troede, musikskolerne kunne hjælpe på amatørorkestrenes tilgang og fornyelse, som vel egentlig var meningen. Vi må strukturere kultur- og musikskolerne, så de bliver en naturlig integreret del i udviklingen af alle folkeskolens børn.

Siden 70'erne har vi fremelsket og dyrket en musik pyramidekultur i Danmark. Toppen af pyramiden, under 1/16, udgør talenterne, gruppen af yngre klassisk/jazz udøvende, der primært arbejder hen mod en nærmest uopnåelig professionel musikertilværelse.

MUSIKSKOLERNE har hængt et forfængeligt håb på MGK (Musisk Grund Kursus) ensidigt rettet mod en konservatorieuddannelse. Man har glemt hele den store del af pyramiden, så den vigtigste grundpille - amatørdele - helt er ladt ude af betragtning. Ingen oppe i systemet har interesseret sig for den gennem 40 år. Det har sat sine tydelige spor med en manglende fødekæde. Ikke alene blandt de udøvende. For tilhørerskaren, de forstående og værdsættende forældregenerationer - lytterne, er ved at være væk - uddøde. Men det værste er at beslutningstagerne, politikerne, nærmest alle er børn af nogle analfamuiske generationer uden indsigt i eller viden om klassisk eller jazz.

40 ÅRS MUSISKE forsømmelser i folkeskolen er som en langsom tsunami ved at gå op for det samlede Danmark - inkl. politikerne, der i mange år har ladet sig narre af, at musikskolerne regnede i aktivitets-elever, så et barn kunne optræde som tre-fire tilskudslever. I dag findes mængder af instrumenttilbud uden elever. Det er tydeligt for det samlede musikliv, hvad grundskolernes manglende musikundervisning er kommet til at betyde. Intet underligt i, at unge forsøger sig i alle tænkelige

»Lad os prøve for første gang i 40 år at være på forkant. Lad os redde orkestermusikken.«

Arkivfoto: Scanpix

AF ULF NORDLUND
Lærer, musikpædagog og fhv. musikskoleleder

retninger - men grundlaget for eksperimenterne må bygge på viden.

Og der har vi svigtet. Skolemesterviolinen og den forhadte blokfløjte er for længst afskaffet. De havde dog fået hvermand ind i musikkens verden dengang - alternativet kom aldrig. Og hvad er værre end ingenting? Succesen med mine otte skoleorkestre skyldes to fremsynede kunstnerisk interesserede skoleledere i 70'ernes Aalborg. De havde læst koden. De ønskede et bredt velfungerende musikliv på byens skoler. Man ville oprette skoleorkestre og ønskede derfor en velfungerende fødekæde til orkesterinstrumenterne.

HERTIL FANDT VI frem til et hurtigt og økonomisk system - musiktestmetoden, der viste sig afgørende effektiv for orkestrenes opstart og den fortsatte rekruttering. Der vælges til - ikke fra. Metoden viser, hvad børnene egner sig til frem for, hvad de umiddelbart har lyst til.

Inklusion har altid indgået som en naturlig del i et orkesterarbejde. De musik engagerede skoleledere, jeg har mødt gennem årene, har klart evnet at få udviklet de bedste skoler. Systemet kan styre elevtilgang og instrumentfordelingen til de forskellige orkestre. I dokumentarfilmen »Et orkesterprojekt« kalder dirigenten Michael Schönwandt-metoden for indlysende. Tiden er mere end inde til at få genskabt skoleorkester-fødekæden.

En del børn i de kommuner, hvor jeg har startet skoleorkestre, har fået konstateret høreproblemer via testsystemet og sendt til ørelæge. Det har hjul-

pet disse børn til et bedre liv. Siden midt 90'erne er mit engagement øget i arbejdet med autistiske børn og især børn med diagnoser som ADHD og Aspergers syndrom. Her findes guld - nogle af de mest musikalske talentfulde børn, jeg overhovedet har mødt. I 2011 medvirkede jeg i DR 1's »Den sociale Udfordring« om bl.a. arbejdet med diagnosebørn. Resultatet var overvældende: Over 400 forældre henvendte sig for at få deres børn musiktestet og komme med i et musikforløb.

Musikskolerne var lukket land. Man vidste ikke, hvordan man kunne rumme dem. Hvilken skam gennem alle disse år. Alle de mange diagnosebørn, der er blevet placeret i skolernes specialklasser og senere retur uden forklaring. Orkesterdannelse har gode sidegevinster. Har man et skoleorkester opstår alle de små grupper af sig selv. Det modsatte er en illusion.

ORKESTERUDVIKLING er muligt, selvom vi er tæt på at afvikle en stor del af den symfoniske musik og jazzen. Stort set alle typer voksen-amatør-orkestre er reduceret væsentligt i antal og gennemsnitsalderen for medlemmerne er rundet 70 år. Politisk gør man sig klar til at omlægge musikkens kulturmidler. En fordeling med over 1½ milliard til den klassiske musik og et par hundrede millioner til resten kan ikke forsvares i social-økonomisk skrantende tider. At debatten vil bølge er indlysende. Lad os prøve for første gang i 40 år at være på forkant. Lad os redde orkestermusikken. Værdien burde være indlysende.